

TYÖRYHMÄN KOKOUS 7/2010 (kokous 31)

Aika: Torstai 16.9.2010, klo 9–11
Paikka: Ympäristöministeriö, kokoushuone F04 (Foorumi)

Läsnä:

Timo Tanninen, ympäristöministeriö (pj.)
Mikko Kuusinen, ympäristöministeriö (vpj.)
Hannele Ahponen, Suomen luonnonsuojeluliitto
Lena Avellan, Natur och Miljö
Sami Heikkilä, puolustusministeriö
Petri Heinonen, Metsähallitus
Katja Huumo, ympäristöministeriö
Jukka-Pekka Jäppinen, Suomen ympäristökeskus
Lari Karreinen, Luonto-Liitto
Jaana Lehtimäki, Suomen Akatemia
Johanna Niemivuo-Lahti, maa- ja metsätalousministeriö
Tanja Rantanen, valtionvarainministeriö
Lotta Ruokanen, Allianssi ry
Tuula Säämänen, Liikennevirasto
Marina von Weissenberg, ympäristöministeriö (siht.)
Eija Kempainen, Suomen ympäristökeskus (siht.)

1. Kokouksen avaus

Varapuheenjohtaja Mikko Kuusinen (YM) avasi kokouksen ja toivotti osanottajat tervetulleiksi. Hän ilmoitti pj. Timo Tannisen saapuvan kokoukseen klo 10.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen (kokous 25.8.2010) pöytäkirja hyväksyttiin.

3. Asialista ja ajankohtaiset asiat

Asialistasta päätettiin, että jäsenmuutokset otetaan esille muissa asioissa (esityslistan kohta 6) ja viestintäryhmän asiat ennen sitä.

Ajankohtaisina asioina varapj. Kuusinen (YM) kertoi, että hallituksen iltakoulussa 29.9. ovat esillä biodiversiteettitavoitteiden uusiminen ja kansallinen toimeenpano sekä Metso-ohjelma ja Sipoonkorven kansallispuiston perustaminen.

Kuusinen kertoi myös Belgian Flanderissa 8.–9.9.2010 järjestetystä vuoden 2010 jälkeisiä biodiversiteettitavoitteita käsittelevästä kongressista ("Biodiversity post-2010 – Biodiversity in a changing world"). Esillä oli kolme pääteemaa: kaupunkiympäristöjen biodiversiteetti, ekosysteemipalvelujen arvottaminen ja 2010 jälkeisten biodiversiteettitavoitteiden toteuttaminen. Kongressissa käsiteltiin myös tieteen tulosten kytkemistä päätöksentekoon, ilmastosynergiaa, EU:n tulevan bd-strategian sisältöä ja ekosysteemipalveluja ("The economics of ecosystems and biodiversity", TEEB) käsittelevää raporttia.

Ympäristöylitarkastaja Johanna Niemivuo-Lahti (MMM) totesi, että EU:n biodiversiteettistrategian stakeholder-konsultaatio on meneillään 22.10.2010 asti komission sivuilla osoitteessa: <http://ec.europa.eu/environment/consultations/biodecline.htm>.

4. Cop 10 Nagoya (18.–29.10): päätelmät, Suomen delegaatio, kannat ja tärkeimmät asiakohdat

Neuvotteleva virkamies Marina von Weissenberg (YM) kertoi Japanin osapuolikokouksen (COP 10) valmistelusta. Kokouksen materiaalit ovat osoitteessa: <http://www.cbd.int/cop10/doc/>. Ympäristöministeri Paula Lehtomäen johtamassa Suomen delegaatioissa on noin 20 edustajaa. Tuleva kokous on biodiversiteettisopimuksen keskeisin osapuolikokous, jossa arvioidaan tavoitteiden toteutumista. Kokousta varten 15.3.2010 laaditut EU:n päätelmät korostavat voimavarojen varaamista, synergioiden turvaamista ja päällekkäisyyksien välttämistä toiminnassa. Ekosysteemipalvelut ovat näkyvästi esillä kokouksessa sekä miten asia kytketään rahoitukseen ja BKT:een. COP 10 -kokouksessa esille tulevia teemoja ovat sisävesiasiat, erityisohjelma, suojelualueohjelman päivitys, kestävä käyttö -ohjelma, biodiversiteetti ja ilmastonmuutos sekä vuoristoasiat. Lisäksi kokoukseen liittyy joukko oheistapahtumia, mm. "Business and biodiversity" -teemalla.

Kokouksessa luodaan myös kehikko 5. maaraporttia varten. Sen määräaika on 31.3.2014 ja sen toivotaan rakentuvan olemassa olevan tiedon ja biodiversiteetin tilaa mittaavien indikaattorien tarkastelun varaan. Maaraportin formaatti tulee laajenemaan edelleen, yksityiskohtaisemmin tulee kuvata esim. köyhyyden vaikutuksia biodiversiteettitavoitteiden saavuttamiseen. Seuraava osapuolikokous (COP 11) järjestetään Intiassa vuonna 2012. Siellä päätetään mm. uudesta osapuolikokousten syklistä (esim. 3 vuotta).

Tiedottaja Katja Huumo (YM) kertoi, että ympäristöministeriö osallistuu sosiaalisen median viestintään blogissa, joka avataan syys-lokakuun vaihteessa ja suljetaan kokouksen jälkeen marraskuun alussa. Toimittajille järjestetään lähiaikoina seminaari ja taustatilaisuus Oulussa. Tilaisuuteen osallistuvat YM:n lisäksi Metsähallitus ja Suomen ympäristökeskus (SYKE). Huumo kertoi myös, että COP 10 -kokouksen yhteydessä on mahdollisuus jakaa esitteitä ja muuta materiaalia, etenkin japaninkielistä materiaalia toivotaan.

5. Itämeri, HELCOM ja biodiversiteettiasiat

Puheenjohtaja Timo Tanninen (YM) kertoi Itämeren suojelusta ja YM-HELCOM -yhteistyöstä. YM:n luontoympäristöosaston meriryhmä vastaa osaltaan Itämeren suojelusta. Itämeren suojelun pääpaino on rehevöitymisen ehkäisemisessä, sillä puolet Itämeren kuormituksesta tulee maataloudesta. Suojelutyöhön osallistuvat kaikki Itämeren valtiot mm. HELCOM-yhteistyössä. Tärkeää on myös Venäjä-yhteistyö, mm. Pietarin jätevesien puhdistamiseksi suomalaisille yrityksille annettava tuki. Keskeisiä välineitä Itämeren suojelussa ovat EU:n direktiivit: vesipolitiikan puitedirektiivi, meristrategiadirektiivi sekä luontodirektiivi ja lintudirektiivi. EU:n Itämeri-strategia tulee määräämään EU:n rahoitusinstrumenttien kohdentamista. Suomi on vetovastuussa Puolan kanssa rehevöitymisosion toteutuksesta.

Suomessa Itämeren suojelutyöhön saatiin 3 milj. euron määräraha. Se on tarkoitus kohdentaa Saaristomerren valuma-alueelle maatalouden päästöjen ehkäisyyn, maan keskiosien turpeennoston ja metsätalouden ravinnepäästöjen vähentämiseen ja eri käyttömuotojen (tuulivoima ja merihiekan nosto) oikeanlaisen kohdentamiseen vesiluonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Natura-verkoston ollaan parhaillaan täydentämässä ulkoisen merivöhykkeen kohteilla. Itämeren lajit ja luontotyypit ovat mukana uhanalaisuuden tarkasteluissa.

Tiedeasiantuntija Jaana Lehtimäki (Suomen Akatemia) kertoi, että Bonus-tutkimusohjelman strateginen suunnittelu on meneillään. Tavoitteena on kansainvälisen, pitkäaikaisen Itämeri - tutkimusohjelman perustaminen. Ohjelman rahoituksen mahdollisena toteuttamistapana on Euroopan unionin perustamissopimuksen Artikla 169, jonka mukaan rahoitus toteutettaisiin

EU:n ja jäsenvaltioiden yhteisrahoituksena. Ohjelma olisi siten osa EU:n tutkimuksen 7. puiteohjelmaa. Ohjelmaa koskevia toiveita voi esittää ohjelman vetäjälle Elina Nikkolalle.

Ylitarkastaja Johanna Niemivuo-Lahti (MMM) kertoi, että merenhoito-ohjelman tulee olla valmis vuonna 2015. Työ käynnistyy ensi vuonna ja siinä SYKEN Merikeskuksella on keskeinen rooli.

Lari Karreinen, Luonto-Liiton Itämeri-ryhmän pj., kertoi Itämeren suojelusta kansalaisyhteiskunnasta. Luonto-Liiton Itämeri-toiminnan tarkoituksena on vähentää mereen ja muihin vesistöihin kohdistuvien uhkien määrää vaikuttamalla yhteiskunnalliseen päätöksentekoon, tiedottamalla Itämeren tilasta ja kannustamalla meriympäristöön valintoihin. Itämeri-toiminta keskittyy tiedotukseen, kannanottoihin, ympäristökasvatukseen ja kouluttamiseen. Toimintaan kuuluu olennaisena osana myös upeasta meriympäristöstä nauttiminen. Itämeri-lähettiläät kiertävät kouluissa kertomassa Itämerestä ja sen tilasta. Vuosittain tavoitetaan noin 2 000 oppilasta. Tavoitteena on herättää kiinnostus siihen, miten kukin voi itse vaikuttaa Itämeren tilaan.

Karreinen kertoi, että kesäkuussa 2010 järjestettiin Itämeri-aiheinen Ympäristöakatemia-tilaisuus. Ympäristöakatemia toiminnasta vastaa Ympäristöareena ry, jonka perustajat ovat Birdlife Suomi, Luonto-Liitto, Natur och Miljö sekä Suomen luonnonsuojeluliitto. Tarkoituksena on lisätä vuorovaikutusta ja tiedonvälitystä ajankohtaisista ympäristöteemoista yhteiskunnan päättäjille ja muille vaikuttajille.

Vattenvårdsexpert Lena Avellan kertoi Natur och Miljö -järjestön toiminnasta. Rannikkoseudun ympäristöongelmat ovat yksi toiminnan painopistealueista. Itämeren suojeluun liittyvistä ongelmista, kuten matalien merenlahtien luontoarvoista ja uhkista (mm. ruoppaus), haja-asutusalueille soveltuvista ravinteiden kierto perustuvista jäteveden puhdistusmenetelmistä sekä ravinnepestöjen vähentämistoimista on kerrottu mm. lasten parissa leireillä ja esitteiden avulla.

Projektipäällikkö Lotta Ruokanen (HELCOM) kertoi *Atlas of the Baltic Sea* -teoksesta (http://www.helcom.fi/press_office/news_helcom/en_GB/Atlas_of_the_Baltic_Sea/?u4.highlight=Atlas). Teos sisältää lukuisia aiemmin julkistamattomia karttoja Itämerestä ja sen valuma-alueelta. Osa aineistoista on saatu EU:sta, osa on HELCOMin omaa tuotantoa (mm. öljynporauslautat). Julkaisussa kerrotaan myös *Baltic Sea Action Plan*:sta ja HELCOMin toiminnasta.

Todettiin, että Itämeren suojelussa on tapahtunut paljon myönteistä kehitystä, vaikka tekemistä riittää edelleen meren tilan parantamiseksi. Myös merenkulun turvallisuuden eteen on tehty paljon esimerkillistä työtä Suomessa.

6. Viestintä

Tiedottaja Katja Huumo (YM) kertoi, että bd-seurantaryhmän alatyöryhmänä toimivan viestintäryhmän määräaika päättyi 31.12.2010. Ryhmä esittää kuitenkin, että määräaika jatkettaisiin seurantaryhmän määräajan umpeutumiseen, eli vuoden 2016 loppuun, asti. Viestintäryhmän on tarkoitus jatkossa käsitellä erilaisia teemoja, mm. ekosysteemipalveluita, ja kokoontua nykyistä harvemmin. Todettiin, että viestintäryhmää tarvitaan myös jatkossa. Uusittavaan asettamiskirjeeseen voidaan kirjata tarpeet välitarkasteluihin ja uusien jäsenten nimeämiseen.

7. Muut asiat

Natur och Miljö -järjestön edustaja Bernt Nordman jää pois seurantaryhmästä. Uusi jäsen on vastaisuudessa järjestön biodiversiteettiasiantuntija Martina Reinikainen.

8. Seuraavat kokoukset

BD-seurantaryhmän kokoukset syksyllä 2010 ovat:

- **maanantaina 11.10 klo 9.30-11 (YM) ja**
- **perjantaina 3.12. klo 9-11 (YM).**

9. Kokouksen päättäminen.

Puheenjohtaja Timo Tanninen (YM) päätti kokouksen klo 11.

Puheenjohtaja Timo Tanninen

Sihteeri Eija Kemppainen

Jakelu: Työryhmän puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, jäsenet, sihteerit ja pysyvät asiantuntijat.